

Govor visoke predstavnice/potpredsednice Federike Mogherini na ministarskom sastanku OEBS-a u Beogradu, 3. decembra 2015.

Gospodine premijeru,
poštovani prijatelji i kolege,

Pre 40 godina u Helsinkiju, jedna fundamentalna i mudra institucija je ustanovila: za bezbednost u Evropi je neophodna saradnja. Danas preovlađuje utisak da je Evropa manje bezbedna nego što je bila. Pretnje po našu bezbednost su promenile svoj karakter. Zato i sredstva našeg delovanja moraju da se promene. Ali osnovni princip našeg delovanja je i dalje onaj koji je definisan u Helsinkiju pre 40 godina: saradnja je ključ naše bezbednosti. Saradnja unutar Evropske unije i saradnja unutar kontinenta. Ali kako pretnje postaju globalne, tako i saradnja na globalnom nivou dobija na značaju. Bezbednost u Evropi zahteva efikasniji globalni poredak. Protekle godine smo bili usredsređeni na međunarodni terorizam i prekogranične izbegličke tokove. Ovi izazovi su nam zajednički i samo ih zajedno možemo rešiti. U ovome jesmo i moramo biti ujedinjeni.

Terorizam predstavlja neposrednu pretnju svim zemljama i narodima, nezavisno od etničke pripadnosti, veroispovesti ili ideologije. Nezavisno od nacionalne pripadnosti. Pariz, Ankara, Istanbul, Tunis, Bejrut, Bamako ili avion koji je leteo za Sankt Petersburg, a koji je oboren iznad Egipta, sve su to tragični podsetnici na terorizam. Globalni terorizam ćemo poraziti samo kroz međunarodnu saradnju i odlučno nacionalno delovanje. U borbi protiv ISIS-a moramo pre svega zaustaviti građanski rat u Siriji. U Beču smo pronašli pravi put za napredak u tom pravcu, ali moramo da taj okvir sprevedemo u delo. Svet neće naći izgovore ukoliko budemo podeljeni zbog kratkoročnih interesa. Imamo odgovornost prema našim građanima da se okonča rat u Siriji.

EU pozdravlja i podržava napore OEBS-a za jačanje kapaciteta zemalja učesnica u oblasti borbe protiv terorizma i sprečavanja radikalizacije, kao i napore za izgradnju partnerstava sa partnerima za saradnju. U Beogradu imamo priliku da u ovom pogledu postignemo dalji napredak.

Sukobi u našem susedstvu, Siriji, Libiji i drugde, kao i siromaštvo i nedostatak socio-ekonomske perspektive, doveli su do izbegličkih i migracijskih tokova širom susednih zemalja i Evrope kakvi nisu zabeleženi generacijama. Evropska unija je mobilisala sve instrumente kako bi odgovorila na ovu dramatičnu situaciju, podržala prijatelje u regionu i našla rešenja za Evropu. Ali nijedna država ne može ovaj izazov da reši sama. Samo kroz saradnju možemo da delotvorno upravljamo

ogromnim prilivom ljudi, da im pružimo zaštitu i otklonimo temeljne uzroke migracija i raseljavanja.

Evropska unija radi na jačanju partnerstava sa zemljama porekla i tranzita migranata i izbeglica. OEBS u tom pogledu predstavlja osnovnu platformu za dijalog i koordinaciju. Stručnost OEBS-a u oblasti upravljanja granicama i borbe protiv trgovine ljudima je značajnija nego ikada. Zato što su to dva osnovna problema koje moramo zajedno da rešavamo: otklanjanje *temeljnih uzroka i razbijanje kriminalnih transnacionalnih organizacija i mreža koje ostvaruju profit na račun ljudske patnje*.

Gospodine predsedavajući,

Međunarodna saradnja je u protekloj godini podignuta na viši nivo. Imamo čemu da se nadamo čak i u ovim teškim trenucima. Nuklearni sporazum sa Iranom će ostati prekretnica multilateralne diplomatije. Sada svi znamo da se teroristi mogu poraziti samo kroz saradnju. Kada se radi o migracijama, dozvolite da kažem da je gotovo jednoglasna odluka Saveta bezbednosti UN o pokretanju pomorske operacije EU protiv trgovaca ljudima bila veliko dostignuće – između ostalog, zahvaljujući našem radu sa Rusijom. Sve ovo znači da ima mesta za postizanje produktivne saradnje u Evropi i u svetu.

Istovremeno, među nama postoje i velika neslaganja, i to oko nekih ključnih, fundamentalnih pitanja. Nelegalno pripajanje Krima i destabilizacija Istočne Ukrajine dovode neka od osnovnih načela OEBS-a u pitanje.

Situacija koje je nastala usled nelegalnog pripajanja Krima i dalje je ista, a kršenja ljudskih prava na Krimu od strane de fakto vlasti su isticana u više navrata, između ostalog, isticali su ih Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava i visoki komesar za nacionalne manjine.

U Istočnoj Ukrajini, prekid vatre je uglavnom na snazi, a nivo nasilja je smanjen u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, strane sile se nisu povukle sa tog područja, a oblasti koje kontrolišu separatisti, uključujući pograničnu zonu, i dalje su van kontrole legitimnih vlasti Ukrajine. Neposredne i neposredne posledice na civilno stanovništvo su ogromne.

Evropska unija podupire sve napore za nalaženje rešenja koje će poštovati suverenitet, jedinstvo, nezavisnost i teritorijalni integritet Ukrajine.

Evropska unija podržava napore trilateralne kontakt grupe i formata Normandija za stvaranje uslova u kojima će sporazumi iz Minska moći u potpunosti da se primene: jedino će njihova puna primena garantovati da se kriza ne pretvori u još jedan dugotrajni sukob. Vreme je da učesnici trilateralne kontakt grupe i njenih podgrupa pokažu rešenost i postignu konkretan napredak. Najvažniji test će biti

održavanje lokalnih izbora u određenim oblastima Donjecka i Luganska u skladu sa ukrajinskim zakonom i relevantnim standardima OEBS-a i ODIHR-a.

OEBS ima jedinstvenu vodeću ulogu kako u političkom angažmanu, u trilateralnoj kontakt grupi i njenim podgrupama, tako i na terenu, u sprovođenju nadzora i kontrole. Specijalna posmatračka misija mora da neometano nastavi da igra svoju ulogu u stabilizaciji i povećanju transparentnosti. Mora prestati ometanje rada i zabrana pristupa posmatračima, naročito u oblastima koje su pod kontrolom separatista i u zoni duž granice sa Rusijom.

Evropska unija ceni i rad projektnog koordinatora OEBS-a u Ukrajini kao i važan doprinos autonomnih institucija OEBS-a u toj zemlji.

Što se tiče drugih oblasti delovanja OEBS-a, EU je zabrinuta zbog sporog napretka u rešavanju konflikta oko Transnjistrije, sve većih tenzija u oblasti Nagorno-Karabah, kao i dalje eskalacije sukoba u Gruziji.

Od prolongiranja ovih sukoba niko nema koristi. Niko. Pozivamo sve strane da u dobroj veri rade na postizanju političkog rešenja u skladu sa načelima OEBS-a. EU će i ubuduće biti posvećena aktivnom angažmanu u mirovnom procesu.

Gospodine predsedavajući,

Evropska unija je više nego ikada posvećena jačanju OEBS-a kao instrumenta za bezbednost i saradnju u Evropi, upravo zbog njegovog ispravnog, sveobuhvatnog pristupa bezbednosti. Bez poštovanja ljudskih prava, demokratije i vladavine zakona nema ni trajne bezbednosti. Evropska unija će nastaviti da pruža podršku za ispunjavanje obaveza OEBS-a u pogledu ljudskih prava, što između ostalog uključuje i osnovne slobode. Zabrinuti smo jer smatramo da je nezavisnost autonomnih institucija OEBS-a, koje pomažu zemljama učesnicama da ispune svoje obaveze, dovedena u pitanje.

OEBS je stvoren zbog potrebe za povećanim poverenjem između suprotstavljenih blokova zemalja. Period istorije u kom mi živimo je drugačiji. Međutim, daleko smo od izgradnje novog svetskog poretka koji će garantovati stvarni mir i saradnju na našem kontinentu.

Većina instrumenata koji su uspostavljeni pre 40 godina i dalje su neophodni. Instrumenti vojne transparentnosti mogu igrati važnu ulogu u podsticanju stabilnosti i poverenja. Evropska unija podstiče sve države članice da se uključe u modernizaciju i prilagođavanje ovih značajnih instrumenata.

Rešavanje sukoba u regionu OEBS-a i u njegovom susedstvu, borba protiv terorizma i upravljanje izbegličkom krizom zahtevaju saradnju svih nas.

Potvrdu razloga postojanja OEBS-a dobijamo svaki dan: potreban nam je još čvršći okvir za dijalog širom Evrope i sveta, jer je upravo saradnja ono što će izgraditi i očuvati zajednički mir i bezbednost.

Svet u kome živimo je mali: samo ujedinjeni ćemo ga učiniti bezbednijim. Neki podstiču razdore među nama jer ih razdori čine jačima. Oni su uzročnici haosa jer je haos njihovo plodno tle. Naš najefikasniji odgovor na ove pretnje je saradnja. U obavezi smo da radimo na jačanju saradnje protiv pretnje haosa. Ovo je bila prvobitna ideja OEBS-a koja danas ima još veći značaj.

Zahvaljujem predsedništvu Srbije na neumornim naporima u protekloj godini i pripremi današnje diskusije. Istovremeno želim da iskoristim priliku i kažem da će našu punu podršku imati i naredno predsedništvo.